

PLANLEGGING AV NAUST ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVA 2008

Fylkesmannen i Møre og Romsdal gir i det følgende råd om og dømme på føresegner om naust i kommuneplanar og reguleringsplanar. Planar som legg desse råda og føresegnene til grunn, vil etter fylkesmannen sitt syn vere i samsvar med nasjonal strandsonopolitikk.

Råda er utarbeidd etter mal frå Fylkesmannen i Hordaland, som har fått tilført ekstra ressursar for å arbeide med problemstillingar knytt til strandsoneforvaltning.

Råda er meint som ei hjelp til kommunar og planleggarar som arbeider med naustområde i kommune- og reguleringsplanar. Fylkesmannen tar gjerne i mot tilbakemelding på korleis det er å bruke råda og føresegnene i praktisk planleggingsarbeid.

Døma på føresegner er utarbeidd med bakgrunn i:

- Plan- og bygningslova av 2008
- Lovkommentaren til plandelen av ny plan- og bygningslov
- Spørsmål og svar til ny plan- og bygningslov (plandelen) på planlegging.no
- Rettleiaren til kartforskrifta
- Nasjonal produktspesifikasjon for arealplan og digitalt planregister. Del 2 – Spesifikasjon for tegneregler
- Strandsonerettleiar frå Fylkesmannen i Hordaland og Hordaland fylkeskommune

Når det gjeld storleik og utforming av naust, fokuserer fylkesmannen på tilhøve som er viktige for å sikre at naust vert nytta som uthus, ikkje som fritidsbustad/bustad. Naustområde kan vere verneverdige og det kan vere viktig å tilpasse nye naust til lokal byggeskikk i høve til takform, farge- og materialval m.m.

For at det skal vere enklare å halde råda oppdatert og fleksible for endring, vil gjeldande versjon ligge på Fylkesmannen i Møre og Romsdal si temaside om planlegging på fmmr.no. Her ligg det også andre generelle råd om strandsona i kommuneplanar og reguleringsplanar, og anna aktuelt planstoff. Vi vil rå kommunane til å abonnere på nyhende frå plansidene våre.

Naust i kommuneplanar

Generelt om naust og naustområde

Tekstdelen til kommuneplanens arealdel bør få fram at

- Naust er uthus for oppbevaring av båt, båtutstyr og fiskereiskap.
- Naustområde er å rekne som utmark. Det skal vere mogeleg for ålmenta å ferdast framfor naust og mellom naust/naustgrupper. Det er ikkje tillate med gjerde/levegg eller andre stengsler i naustområde (jamfør friluftsløva § 1a, § 2 og § 13). □ Naust skal ikkje omdisponerast til bustad/fritidsbustad.

Naust er ikkje eit eige arealføremål på kommuneplannivå. Kommunen kan gjennom føresegner til arealføremål etter § 11-7 nr 5 (*landbruks-, natur- og friluftsføremål samt reindrift, underføremål areal for spreidd bolig-, fritids- eller næringsbebyggelse mv.*) og 6 (*bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone*) vise at det er opna for spreidd utbygging av naust. Dersom kommunen unntaksvis skulle ynskje å legge til rette for konsentrert naustutbygging på eit avgrensa område, kan dette i planen visast som eige arealføremål etter § 11-7 nr 1 (*bebyggelse og anlegg*).

I ein kommuneplan kan det vere aktuelt å nytte ulike heimlar for ulike naustområde. Kommunane bør vurdere kva som er mest tenleg i konkrete område. Generelt vil Fylkesmannen rå til at § 11-7 nr 5 og 6, spreidd utbygging, vert nytta som heimel for vidare utbygging i etablerte naustområde. § 11-7 nr 1, konsentrert utbygging, kan vere aktuell til dømes i samband med fornying av allereie utbygde areal ved sjøen (til dømes der tidlegare industriområde vert gjort om til naustområde med småbåthamn).

Naust i kommuneplankartet

I plankartet skal naustområde med heimel i § 11-7 nr 5 og 6 avgrensast ved bruk av SOSIkode KpBestemmelseOmråde. Områda kan også gjevast påskrifta "N" eller "naust".

Når det gjeld SOSI-kode i kommuneplan rår vi til at ein nyttar kode 1500 (Andre typar bygg og anlegg) med påskrift N eller Naust. Dette samsvarar også betre med at kode 1589 blir brukt i reguleringsplan, jf. teiknereglane.

Naust til næringsføremål fell inn under PBL § 11-11 nr 4 som opnar for å tillate nødvendige bygningar, mindre anlegg og opplag i 100-metersbeltet langs sjøen med sikte på landbruk, reindrift, fiske, fangst, akvakultur og ferdsel til sjøs.

Praktisk skilnad på spreidd og konsentrert naustutbygging

Når det gjeld den praktiske skilnaden på spreidd og konsentrert naustutbygging på kommuneplannivå, har Fylkesmannen merka seg følgjande:

- Naustområde etter PBL § 11-7 nr 5 og 6 kan byggjast vidare ut med heimel i kommuneplanen, så lenge det ikkje i kommuneplanen er knytt plankrav til området. For naustområde etter PBL § 11-7 nr 1 er det krav om reguleringsplan før vidare utbygging.
- Talet nye naust må avgrensast i kommuneplanen for naustområde etter PBL § 11-7 nr 5 og 6. For naustområde etter PBL § 11-7 nr 1 kan denne avgrensinga vente til reguleringsplannivået.

Føresegner til naustområde med heimel i § 11-7 nr 5 og 6:

Omfang og lokalisering av naust i naustområde med heimel i § 11-7 nr 5 og 6 må avgrensast gjennom føresegner etter PBL 11-11 nr 2. Det bør også presiserast kva andre tiltak enn naust det generelt er opna for i slike naustområde og i kva tilfelle det er krav om reguleringsplan før vidare utbygging.

Omfang (PBL § 11-11 nr 2)

Omfanget av naustutbygging må talfestast for dei ulike naustområda i kommuneplanen. Fylkesmannen rår til at dette vert gjort ved å presisere kor mange nye naust som kan førast opp i planperioden.

Døme på føresegn:

- I naustområde [namn på området] kan det i planperioden førast opp [tal] naust.*

Lokalisering (PBL § 11-11 nr 2)

Kommuneplanen kan styre kvar i naustområda det kan kome nye naust. Fylkesmannen rår til følgjande føresegner for å sikre friluftsiinteressar og landskapsomsyn.

- Utbygging av naustområde skal ta omsyn til friluftsiinteressene. Badeplassar og stiar/tilkomstvegar til sjøen skal ikkje byggjast ned.*
- Utbygging av naustområde skal ta landskapsomsyn. Det skal ikkje byggjast naust som krev utfylling i sjø eller skjerming i form av molo.*

For naustområde der det er naturleg ut i frå konkrete landskapsomsyn, bør kommunen også vurdere å nytte følgjande føresegn:

- Det skal ikkje byggjast naust som krev sprenging/utfylling/utgraving utover eit avvik på 0,5 meter i forhold til opphavleg terrengnivå.*

Mindre anlegg for ferdsel til sjøs (PBL § 11-11 nr 4)

Det bør presiserast kva andre tiltak enn naust det generelt er opna for i naustområde. Fylkesmannen rår til at dette vert avgrensa til båtopptrekk til naust.

Nokre naustområde kan eigne seg for utlegging av flytebrygge eller etablering av småbåthamn. Kva område dette gjeld, bør avklarast i kommuneplanprosessen. Der det vert opna for slike anlegg, bør dei planleggast samla for heile området. Småbåthamn er eige arealføremål i kommuneplanar (SOSI-kode 6230).

Det bør ikkje opnast for kaiar eller faste brygger framfor naust. Erfaringsmessig ser Fylkesmannen at slike anlegg ofte vert tekne i bruk til private føremål, til dømes som terrasse med stolar og bord. Dette reduserer nausta si framtoning som uthus og kan føre til privatisering av strandsona.

Døme på føresegn:

- I naustområde kan det etablerast båtopptrekk til naust.*

Plankrav (PBL § 11-9 nr 1)

Naustområde med heimel i PBL § 11-7 nr 5 eller 6 som skal byggjast ut med meir enn 3 naust bør regulerast for å sikre strandsoneverdiane knytt til landskap, natur, friluftsliv og allmenn ferdsel. Fylkesmannen rår til følgjande føresegn:

- Naustområde med heimel i PBL § 11-7 nr [5 og/eller 6] skal regulerast ved utbygging av meir enn 3 naust i planperioden.*

Det kan også vere aktuelt å knyte eit generelt plankrav til vidare utbygging av naustområde med særlege kvalitetar knytt til friluftsliv, landskap, kulturminne m.m. For planar med slike område kan følgjande føresegn nyttast:

- Naustområde [namn på naustområde] skal regulerast for vidare utbygging. Andre naustområde med heimel i PBL § 11-7 nr [5 og/eller 6] skal regulerast ved utbygging av meir enn 3 naust i planperioden.*

Føresegner til naustområde med heimel i § 11-7 nr 1:

Plankrav (PBL § 11-9 nr 1)

For naustområde med heimel i PBL § 11-7 nr 1 er det krav om reguleringsplan for vidare utbygging. For slike område kan følgjande føresegn nyttast:

- Naustområde med heimel i PBL § 11-7 nr 1 skal regulerast for vidare utbygging.*

Føresegner til naustområde med heimel i § 11-7 nr 5 og 6 og § 11-7 nr 1:

Utbyggingsvolum (PBL § 11-9 nr 5)

For å unngå at naust vert nytta som fritidsbustad/bustad er storleik og utforming avgjerande. Fylkesmannen rår til følgjande føresegner for å styre dette:

- Naust er bygg i ein etasje med bruksareal (BRA) mindre enn 40 m². Eventuelt loftsrom skal ikkje ha måleverdig areal.*
- Mønehøgda (øvste gesimshøgda for naust med takform utan møne) skal vere under 5 meter frå normalt høgvatn (NGO – nullpunkt landkart) eller terrengnivå under bygning.*
- Vindaugsarealet si dagslysflate skal ikkje overstige 3 prosent av hovudplanet sitt bruksareal (BRA).*
- Altan/utkraging er ikkje tillate.*

Tradisjonelle naust i Møre og Romsdal har oftast saltak. Fylkesmannen har ikkje innarbeidd dette som råd i døma på føresegner etter ny plan- og bygningslov. For naust med anna takform enn saltak, rår vi til at byggjehøgda på naustet vert tilpassa utforminga av bygget elles. I dei fleste slike saker vil det vere naturleg med lågare byggjehøgde enn 5 meter.

Estetikk (PBL § 11-9 nr 6)

Føresegner om estetisk utforming av naust (t.d. takform) kan gjevast etter PBL § 11-9 nr 6.

Naust i reguleringsplanar

Heimel for arealføremålet naust

Naustområde i reguleringsplanar skal regulerast etter PBL § 12-5 nr 1: *Bygningar og anlegg, underformål Andre typar bygningar og anlegg – uthus/naust/badehus*. SOSI-koden er 1589.

Utforming og bruk (PBL § 12-7 nr 1)

Fylkesmannen rår til følgjande føresegner for å unngå at naust vert nytta som fritidsbustad/bustad, og for å sikre landskapsomsyn i naustområde:

- Naust er uthus for oppbevaring av båt, båtutstyr og fiskereiskap.*
- Naust er bygg i ein etasje med bruksareal (BRA) mindre enn 40 m². Eventuelt loftsrom skal ikkje ha måleverdig areal.*
- Mønehøgda (øvste gesimshøgda for naust med takform utan møne) skal vere under 5*

meter frå normalt høgvatn (NGO – nullpunkt landkart) eller terrengnivå under bygning.

- Vindaugsarealet si dagslysflate skal ikkje overstige 3 prosent av hovudplanet sitt bruksareal (BRA).*
- Altan/utkraging er ikkje tillate.*
- Takutstikk skal ikkje overstige 0,5 meter.*
- Utfylling i sjø er ikkje tillate utover utfyllingar synte i reguleringsplankartet .*
- Ved oppføring av fleire naust skal desse grupperast i grupper på to til tre naust.*
- Naust i rekkje skal forskyvast i forhold til kvarandre.*

For naustområde der det er naturleg ut i frå konkrete landskapsomsyn, bør kommunen også vurdere å nytte følgjande føresegn:

- Det er ikkje tillate å sprengje/fylle opp/grave ut meir i terrenget enn eit avvik på 0,5 meter i forhold til opphavleg terrengnivå.*

PBL § 12-7 nr 1 heimlar også føresegner om estetisk utforming av naust. Dette kan til dømes gjelde takform, farge- og materialval.

Vilkår for bruk av areal (PBL § 12-7 nr 2)

Fylkesmannen rår til følgjande føresegner for å leggje til rette for allmenn ferdsel i naustområde:

- Det skal vera mogeleg for ålmenta å ferdast framfor naust og mellom naust/naustgrupper.*
- Det er ikkje tillate med gjerde/levegg eller andre stengsler i naustområde.*